

Sygn. akt VI ACa 356/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 listopada 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VI Wydział Cywilny w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SA Agata Zając

Sędziowie: SA Jolanta Pyżlak

SO del. Grzegorz Tyliński (spr.)

Protokolant: sekretarz sądowy Olga Kamińska

po rozpoznaniu w dniu 29 listopada 2018 r. w Warszawie

na rozprawie sprawy

z powództwa K. K. (1)

przeciwko Związkowi (...) w Polsce z siedzibą w W.

o ustalenie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 6 marca 2018 r., sygn. akt III C 551/17

I. zmienia częściowo zaskarżony wyrok:

a) w punkcie pierwszym w ten tylko sposób, że ustala prawo K. K. (1) do wykonywania zawodu trenera w pełnym zakresie;

b) w punkcie drugim w ten sposób, że zasądza od Związku (...) w Polsce z siedzibą w W. na rzecz K. K. (1) kwotę 797 (siedemset dziewięćdziesiąt siedem) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania;

c) w punkcie trzecim w ten sposób, że nakazuje pobrać od Związku (...) w Polsce z siedzibą w W. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w W. kwotę 668,64 (sześćset sześćdziesiąt osiem zł 64/100) tytułem kosztów sądowych wyłożonych tymczasowo ze środków Skarbu Państwa;

I. oddala apelację w pozostałym zakresie;

II. zasądza od Związku (...) w Polsce z siedzibą w W. na rzecz K. K. (1) kwotę 735 (siedemset trzydzieści pięć) zł tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt **VI ACa 356/18**

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 18 września 2015 r. K. K. (1) domagał się ustalenia istnienia prawa powoda do wykonywania zawodu trenera w klubach (...) ligi (...), jako spełniającego wymogi ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie oraz

zobowiązanie w związku z tym Związku (...) w Polsce do wydania powodowi licencji trenerskiej (...) Związku (...) w Polsce. Pismem z dnia 24 maja 2017 r. K. K. (1) sprecyzował powództwo, w ten sposób, iż domagał się ustalenia prawa do wykonywania zawodu trenera w pełnym zakresie tj. jako trenera głównego i jako trenera prowadzącego zespół z ławki podczas zawodów ligowych jako pierwszy trener.

Pozwany wnosił o oddalenie powództwa i zasądzenie kosztów postępowania.

Wyrokiem z dnia 6 marca 2018 r. (sygn. akt III C 551/17) Sąd Okręgowy w Warszawie: w pkt I oddalił powództwo, w pkt II zasądził od K. K. (1) na rzecz Związku (...) w Polsce z siedzibą w W. kwotę 557 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 540 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego oraz w pkt III nakazał pobrać na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w W. od powoda K. K. (1) kwotę 668,64 zł tytułem należnych kosztów sądowych. Powyższy wyrok zapadł na podstawie poniższych ustaleń faktycznych i prawnych.

K. K. (1) jest trenerem (...). Ukończył studia na (...) w G. w zakresie wychowania fizycznego w 1980 r. oraz specjalizację w zakresie instruktora (...) w 1980 r. Ukończył również Studium (...) i uzyskał tytuł trenera (...) na (...) G., a następnie od 1 września 1982 r. do chwili obecnej wykonuje zawód trenera (...). Brał również udział w kursokonferencjach międzynarodowych w Chorwacji w 2010 r., na Słowacji w czerwcu 2010 r. oraz w wykładach Akademii (...) w W. w latach 2010 – 2011.

Przedmiotem działania Związku (...) w Polsce są wszelkie formy (...) uprawiane zgodnie z przepisami gry (...) Federacji (...) ((...)). Celami Związku są: (1) organizowanie współzawodnictwa sportowego w (...) oraz organizowanie i prowadzenie współzawodnictwa sportowego o (...) w (...), (2) powoływanie kadr narodowych w różnych kategoriach wiekowych w (...) oraz powoływanie ich do udziału w imprezach rangi międzynarodowej, (3) reprezentowanie (...) w kraju i zagranicą, (4) popularyzowanie i działanie na rzecz rozwoju wszelkich form (...). Związek prowadzi szkolenie i doskonalenie kadr dla potrzeb (...), zwłaszcza sędziów, trenerów i instruktorów. Pracą Związku kieruje Zarząd ponosząc odpowiedzialność za całokształt jego funkcjonowania. Zgodnie z treścią § 38 Statutu do kompetencji Zarządu należy realizowanie zadań Związku, a w szczególności:

1. wykonywanie uchwał i zaleceń Walnego Zgromadzenia Delegatów,
2. zatwierdzanie rocznych programów działania Związku oraz planów finansowych dla ich realizacji,
3. dokonywanie - na wniosek Prezesa - wyboru Członków Prezydium Zarządu oraz uchwalanie regulaminu jego działania,
4. ustalanie struktury organizacyjnej Związku, zatwierdzenie regulaminów pracy Kolegiów i Komisji Zarządu oraz sprawowanie nadzoru i ocena ich działalności,
5. tworzenie zasad współzawodnictwa sportowego w (...) oraz sprawowanie nadzoru nad ich przestrzeganiem,
6. podejmowanie decyzji w sprawach członkowskich,
7. zarządzanie majątkiem Związku;
8. tworzenie i likwidacja Biura Związku,
9. tworzenie szkół mistrzostwa sportowego, określanie zasad ich działania oraz sprawowanie nadzoru nad ich funkcjonowaniem, z zastrzeżeniem uprawnień właściwych organów oświatowych,
10. tworzenie podmiotów zależnych, w tym spółek prawa handlowego oraz podejmowanie decyzji o przystąpieniu Związku do innych organizacji, w tym spółek prawa handlowego,
11. interpretacja regulaminów i innych aktów prawa wewnętrznego Związku;

12. wykonywanie innych zadań określonych w Statucie.

W dniu 1 września 2013 r. została wydana uchwała nr (...) Zarządu Związku (...) w Polsce w sprawie zasad i warunków prowadzenia zespołów (...) w zawodach i rozgrywkach organizowanych przez (...), (...) lub (...), zgodnie z którym w składzie osób towarzyszących zespołom (...) przystępujących do zawodów lub uczestniczących w rozgrywkach organizowanych przez te podmioty powinny znajdować się osoby posiadające ważne licencje trenera (...). W uchwale tej określono w § 1 ust. 1 obowiązek posiadania licencji trenera kategorii (...) przez szkoleniowców prowadzących zespoły superligi i I ligi (...) z chwilą rozpoczęcia rozgrywek w sezonie 2013/2014. Z treści ust. 2 § 3 wynikało, że w zespołach superligi i I ligi posiadających trenera kategorii (...) mogą uczestniczyć w składzie osób towarzyszących podczas zawodów inni szkoleniowcy z licencją trenera kategorii (...). Przedmiotowe postanowienia ust. 1 i 2 stosuje się do zespołów reprezentacyjnych wszystkich kadr narodowych. Załącznikiem do tej uchwały był Regulamin wydawania licencji trenerskich w (...). Zgodnie z treścią § 8 tego regulaminu osoba ubiegająca się o wydanie licencji trenera (...) kategorii (...) powinna dołączyć do wniosku o wydanie licencji trenera, dokumenty w postaci:

1. informacji z (...) o tym, że wnioskodawca nie został skazany prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne, wyszczególnione w art. 41 ust. 3 pkt 4 ustawy o sporcie;
2. zaświadczenie o zatrudnieniu przez okres co najmniej 2 lat w charakterze szkoleniowca prowadzącego zespoły II ligi lub niższych seniorskich klas rozgrywkowych albo działającego w składzie osób towarzyszących zespołowi superligi i I ligi;
3. zaświadczenie lub certyfikat potwierdzający ukończenie kursów szkoleniowych dla trenerów (...) (poziom III), organizowanych przez (...), (...) lub inne upoważnione przez Związek podmioty;
4. zaświadczenie o ukończeniu kursokonferencji szkoleniowych dla trenerów (...), organizowanych przez (...), (...) lub inne upoważnione podmioty.

Zgodnie z ust. 2 § 8 osoby posiadające na podstawie przepisów obowiązujących przed dniem 23 sierpnia 2013 r. dyplomy trenerów I klasy lub klasy mistrzowskiej mogą dołączyć do wniosku uwierzytelnioną kopię jednego z tych dokumentów; w takiej sytuacji wnioskodawcy nie są obowiązani do złożenia zaświadczenia lub certyfikatu wskazanego w ust. 1 pkt 3 § 8. Uchwałą nr (...) Zarządu Związku (...) w Polsce z dnia 28 grudnia 2013 r. zmieniono uchwałę w sprawie zasad i warunków prowadzenia zespołów (...) w zawodach i rozgrywkach organizowanych przez (...), (...) lub (...), poprzez określenie daty wejścia w życie uchwały nr (...) Zarządu (...) z dnia 1 września 2013 r., w zakresie § 3, § 4 i § 5, które miały wejść w życie z dniem 31 sierpnia 2014 r. Treść powyższego regulaminu była tworzona przez J. E. w uzgodnieniu z radcą prawnym pracującym w Związku (...) w Polsce.

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy ustalił również, iż pismem z dnia 12 grudnia 2013 r. Związek (...) w Polsce zawiadomił K. K. (1), że na podstawie nadesłanej dokumentacji wydał mu licencję trenerską kategorii (...) o numerze (...), ważną do dnia 31 sierpnia 2014 r. W dniu 27 grudnia 2013 r. K. K. (1) złożył za pośrednictwem Dyrektora Sportowego (...) do Komisji Odwoławczej odwołanie od powyższej decyzji. Postanowieniem z dnia 23 września 2014 r. Trybunał Arbitrażowy ds. (...) przy Polskim Komitecie Olimpijskim z dnia 23 września 2014 r. odrzucił skargę K. K. (1) na decyzję Dyrektora Sportowego Związku (...).

Ustalono również, iż K. K. (1) odbył kurs trenerski w 2015 r., nie zdał jednak egzaminu końcowego.

Przy tak ustalonych okolicznościach faktycznych Sąd Okręgowy uznał, iż powództwo nie było zasadne i jako takie nie zasługiwało na uwzględnienie. Sąd Okręgowy zauważył, iż powód domagał się ustalenia istnienia jego prawa do wykonywania zawodu trenera w klubach (...) ligi (...), jako spełniającego wymogi ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. ustawy o sporcie, a w dalszej kolejności - zobowiązania pozwanego do wydania powodowi licencji trenerskiej (...) Związku (...) w Polsce. Dokonując oceny żądania powoda w świetle art. 189 k. p. c. Sąd Okręgowy uznał, że powód ma prawo domagać się ustalenia prawa do wykonywania zawodu trenera w tym zakresie. Ważkie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej kwestii było to, czy powód rzeczywiście może wywodzić takie uprawnienie jedynie z przepisów ustawy

o sporcie, wskazując na niekonstytucyjność rozwiązań przyjętych w regulaminie wydawania licencji trenerskich, jak i ich niezgodność z Konwencją (...). W ocenie Sądu I instancji żądanie powoda dochodzone w pozwie było jednak niekonsekwentne. Z jednej strony dochodził on bowiem ustalenia prawa do wykonywania zawodu trenera w klubach (...) ligi (...), gdy ustawa Prawo sportowe w art. 41 ust. 3, nie różnicuje uprawnień trenerskich, a z drugiej - domagał się wydania licencji trenera klasy (...), w oparciu o regulamin, który został przez niego zakwestionowany wobec jego sprzeczności z przepisami prawa. W dalszej kolejności Sąd I instancji zważył, iż Konwencja (...) w sprawie wzajemnej nostryfikacji Standardów i Certyfikatów na polu edukacji (...) w Europie opiera się na programie edukacji trenerskiej europejskiej (...), który dzieli się na cztery kategorie. W ramach programu edukacji trenerskiej (...) można uzyskać certyfikaty na kategorie od II do IV, przy czym szkolenie i praktyka wymagana do uzyskania certyfikatu poniżej II kategorii pozostaje obowiązkiem Federacji (...) i krajowych programów edukacji trenerskiej, zgodnych z krajowymi wymaganiami i wytycznymi. Odpowiedzialność za Kategorię III ponosi również Federacja (...). W załączniku do Konwencji zostały sprecyzowane wskazówki dla edukacji trenerskiej i standardy wymagań potrzebne do uzyskania certyfikatów kategorii od II do IV z obowiązkiem ich włączenia do programów. Dla uzyskania statusu trenera III klasy cenzus wiekowy wynosi 20 lat oraz konieczne jest posiadanie Certyfikatu (...) (z uwzględnieniem warunków koniecznych dla kategorii III), który jest przyznawany przez (...). Spostrzeżono tu, iż niewątpliwym jest, że Konwencja zawiera wskazówki co do edukacji i standardów wymagań, które są niezbędne dla uzyskania certyfikatów trenerskich określonej kategorii.

Następnie Sąd Okręgowy zwrócił uwagę na treść art. 65 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, zapewniającego każdemu wolność wyboru i wykonywania zawodu, przy wyjątkach zastrzeżonych dla ustawy, dokonał analizy obowiązujących przepisów określających warunki do uzyskania uprawnienia trenerskiego tj. art. 7 ust. 1 oraz art. 41 ust. 3 ustawy dnia 15 czerwca 2010 r. o sporcie (t. jedn. Dz. U. z 2016 r., poz. 176 ze zm.) i wskazał, iż ustawa ta nie stopniuje kwalifikacji trenerskich, a zatem żądanie pozwu dotyczące ustalenia prawa do wykonywania zawodu trenera w klubach (...) ligi (...) już z tego powodu uznać należało za niezasadne. Z kolei żądanie powoda co do ustalenia i wydania licencji trenerskiej, pomimo tego, że kompetencja taka niewątpliwie pozwanemu przysługuje, jest niezasadne wobec nieważności postanowień Regulaminu wydawania licencji trenerskich. Podstawą konstatacji Sądu w tym zakresie były następujące analizy:

W dacie wydania przez Zarząd omawianego Regulaminu, przepis art. 7 ust. 3 ustawy o sporcie stanowił, że w sprawach nieuregulowanych w ustawie do polskiego związku sportowego stosuje się przepisy ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. - Prawo o stowarzyszeniach (t. jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 210 ze zm.). W świetle z kolei art. 11 ust. 1 ustawy - Prawo o stowarzyszeniach najwyższą władzą stowarzyszenia jest walne zebranie członków. W sprawach w których statut nie określa właściwości władz stowarzyszenia podejmowanie uchwał należy do walnego zebrania członków. W stowarzyszeniach zarząd nie korzysta z domniemania kompetencji, które przysługuje walnemu zebraniu członków. Kompetencje Zarządu wpisane muszą być więc do statutu i z niego wynikać. Najwyższą władzą stowarzyszenia jest walne zebranie. Organ ten nie jest organem kadencyjnym, tzn. nie tylko nie jest powoływany na określony czas, ale w ogóle nie podlega powołaniu. Wszyscy członkowie stowarzyszenia po jego zarejestrowaniu tworzą ten organ. Ustawa - Prawo o stowarzyszeniach milczy na temat zasad działania tego organu i jego kompetencji. Ustawa zawiera jedynie zapis, że w sprawach, w których statut nie określa właściwości stowarzyszenia, podejmowanie uchwał należy do walnego zebrania członków. Przyjęto więc zasadę domniemania kompetencji, o której była mowa, ale odwróconą w stosunku do klasycznych rozwiązań przyjmowanych w innych osobach prawnych. W stowarzyszeniach zarząd nie korzysta z domniemania kompetencji, które przysługuje walnemu zebraniu członków. Zarząd ma za zadanie kierowanie (prowadzenie spraw, zarządzanie) stowarzyszeniem i jego reprezentację, które to kompetencje wywodzi się z art. 36 ust. 1 ustawy - Prawo o stowarzyszeniach, jak również z ogólnych zasad działania organów osoby prawnej. Z postanowienia § 38 Statutu Związku (...) w Polsce i dalszych jego zapisów nie wynika kompetencja zarządu do uchwalania Regulaminu wydawania licencji trenerskich. Zarządowi została w statucie przyznana jedynie kompetencja do wydawania regulaminu władnego działania (vide pkt 3 § 38 Statutu), zatwierdzenia regulaminu działania Członków Prezydium Związku (vide pkt 4 § 38 Statutu), jak również interpretacja regulaminów i innych aktów prawa wewnętrznego (vide pkt 11 § 38 Statutu). Uprawnienia tego nie sposób wywodzić z treści pkt 5 tegoż postanowienia co do ustalania zasad współzawodnictwa sportowego w

(...), albowiem postanowienia kwestionowanego regulaminu warunkują możliwość sprawowania funkcji trenera oraz określają niezbędne kwalifikacje, których uzyskanie warunkuje możliwość wykonywania funkcji trenera poszczególnych kategorii. Strona pozwana uzasadniając merytoryczną zasadność uchwalenia Regulaminu wydawania licencji trenerskich wskazywała, że podobna gradacja funkcji trenera została przyjęta przez (...)Związek (...). Wskazać jednakże należy, że kompetencję uchwalania i wydawania wszelkiego rodzaju przepisów, postanowień i regulaminów przez Zarząd została przewidziana w art. 36 § 1 pkt 9 Statutu tegoż Związku (podobnie kwestię tę reguluje § 29 ust. 2 pkt 12 Statutu (...) Związku (...)). Powyższe rozważania stały się podstawą spostrzeżenia Sądu I instancji, że regulacje w przedmiocie ustalania zasad uzyskiwania licencji trenera powinny zostać ustalone uchwałą Walnego Zgromadzenia Delegatów Związku (...).

W dalszej kolejności Sąd Okręgowy zważył także, iż przepisy polskiego prawa cywilnego nie zawierają regulacji, która pozwalałaby na wyeliminowanie uchwały z powodu jej sprzeczności ze statutem. Statut bowiem stanowi czynność cywilnoprawną, a ocena prawna skutków naruszenia jego postanowień przez organy stowarzyszenia winna być dokonywana wyłącznie na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących czynności prawnych. Jeżeli czynność prawna jest sprzeczna z ustawą albo ma na celu jej obejście lub jest sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, z mocy art. 58 § 1 i 2 k. c., jest nieważna. Nieważności czynności prawnej nie można jednak łączyć ze sprzecznością ze statutem, który jest szczególnym rodzajem umowy. Mając na uwadze to, że sporny Regulamin został uchwalony decyzją Zarządu, a więc przez organ, który nie posiadał w tym zakresie ustawowych kompetencji, Sąd I instancji stanął na stanowisku, że jest on nieważny w świetle przepisu art. 58 § 1 k. c. i jako taki nie może stanowić podstawy do wydania licencji trenera klasy (...), a tym samym - brak jest podstaw do uwzględnienia żądania powoda.

W takiej sytuacji Sąd Okręgowy uznał za bezprzedmiotowe zarzuty co do sprzeczności z Konstytucją RP - zasadą demokratycznego państwa prawnego i zasadą ochrony praw nabytych - postanowień Regulaminu wydawania licencji trenerskich i powództwo oddalił, co znajduje odzwierciedlenie w pkt I sentencji wyroku.

O kosztach postępowania w powstępowaniu pierwszoinstancyjnym orzeczono na podstawie art. 98 k. p. c. Ponadto K. K. (2) obciążono kosztami stawiennictwa świadka – stosownie do art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (t. jedn. z 2018 r., poz. 300 ze zm.).

Apelację od powyższego wyroku wniósł powód zaskarżając go w całości i zarzucając mu nierozpoznanie istoty sprawy poprzez:

- zaniechanie przez Sąd I instancji zbadania materialnej podstawy żądania pozwu, a co za tym idzie, nie dokonania wyczerpującej oceny materialno-prawnych przesłanek żądania powoda w zakresie ustalenia przez sąd prawa powoda do wykonywania zawodu trenera w pełnym zakresie tj. i jako trenera głównego, i jako trenera głównego, i jako trenera prowadzącego zespół z ławki podczas zawodów ligowych jako pierwszy trener, w zespołach (...) ligi kobiet i mężczyzn na podstawie przepisów ustawy o sporcie, w szczególności art. 41 tej ustawy;

- bezpodstawne przyjęcie przez sąd I instancji, że istnieje przesłanka materialnoprawna unicestwiająca roszczenie powoda w postaci nieważności postanowień Regulaminu wydawania licencji trenerskich mimo, że podstawą roszczenia z pkt 1 pozwu były przepisy ustawy o sporcie a nie przedmiotowego Regulaminu.

Mając na uwadze powyższe zarzuty skarżący wnosil o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zarzuty podniesione w apelacji powoda K. K. (1) okazały się być częściowo zasadne, jednakże zgromadzony w sprawie materiał procesowy pozwalał na wydanie orzeczenia reformatoryjnego.

Dokonując oceny pierwszego z zarzutów podniesionych w apelacji powoda należało zwrócić uwagę, iż jak się wydaje uszło uwadze Sądu Okręgowego to, iż powód w piśmie z dnia 24 maja 2017 r. dokonał sprecyzowania powództwa

i domagał się ustalenia prawa powoda do wykonywania zawodu trenera w pełnym zakresie – to jest jako trenera głównego i jako trenera prowadzącego zespół z ławki podczas zawodów ligowych jako pierwszy trener. Treść pisemnych motywów zaskarżonego orzeczenia prowadzić musi do wniosku, iż Sąd I instancji ocenił roszczenie tak jak zostało ono zredagowane w pozwie – pomijając ocenę tego żądania po sprecyzowaniu dokonany w powyższym piśmie. Tym samym rozważania prawne Sądu Okręgowego zachowują aktualność jedynie w pewnym zakresie. Dokonując oceny tak sformułowanego roszczenia należało zważyć, co następuje:

W pierwszej kolejności odwołać należy się tu do uregulowań o charakterze konstytucyjnym. Zgodnie z art. 65 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.) każdemu zapewnia się wolność wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy; wyjątki określa ustawa. Powyższa norma w ocenie Sadu Apelacyjnego z jednej strony wskazuje na powszechne prawo wyboru i wykonywania zawodu, z drugiej zaś statuuje, iż wyjątki od tej zasady winny być określone ustawowo. Tym samym jakiegokolwiek ograniczenia w wykonywaniu zawodu winny w pierwszej kolejności wynikać z normy rangi ustawowej (a nie niższego rzędu), z drugiej - wyjątki takie winny być sformułowane w sposób jednoznaczny i kategoryczny. Nie mogą być domniemywane, zaś w razie wątpliwości wykładnia takich wyjątków nie może mieć charakteru rozszerzającego. Niedopuszczalne jest tu także wprowadzanie ograniczeń w wykonywaniu zawodu czy to poprzez subdelegację, czy też poprzez wykorzystanie ogólnej normy kompetencyjnej.

Do przepisów wyłączających konstytucyjną wolność wyboru i wykonywania zawodu nie może być zaliczone unormowanie zawarte w art. 13 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (t. jedn. Dz. U. z 2017 r., poz. 1463 ze zm.). Zgodnie z tym uregulowaniem polski związek sportowy ma wyłączne prawo w szczególności do organizowania i prowadzenia współzawodnictwa sportowego o tytuł (...) oraz o (...) w danym sporcie oraz ustanawiania i realizacji reguł sportowych, organizacyjnych i dyscyplinarnych we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez związek, z wyjątkiem reguł dyscyplinarnych dotyczących dopingu w sporcie. Na tym tle przede wszystkim zważyć należało, iż powyższe uregulowanie w ogóle (a tym bardziej w sposób jednoznaczny i kategoryczny) nie zezwala polskiemu związkowi sportowemu na ograniczanie możliwości wykonywania zawodu. Po drugiej, nawet gdyby tak było, stanowiłoby to niedopuszczalną subdelegację – a zatem sytuację, w której ograniczenie w konstytucyjnym prawie do wykonywania zawodu norma o charakterze ustawowym przekazywałaby do realizacji w drodze aktów wewnętrznie stanowionych przez polski związek sportowy. Tak rozumiany art. 13 ust. 1 ustawy o sporcie stanowić musiałby kolejny wyłom w standardach konstytucyjnych, w którym powszechnie obowiązujące uregulowania (ograniczenia) co do wykonywania zawodu trenera, byłyby wprowadzane do obrotu prawnego poprzez organ nie będący w ogóle organem publicznym. Wreszcie zauważyć także należy, iż treść art. 13 ust. 1 ustawy o sporcie nie wskazuje w sposób wyraźny na przyznanie polskiemu związkowi sportowemu uprawnień do nakładania ograniczeń w wykonywaniu zawodu trenera. Tego rodzaju uprawnienia mogłyby być co najwyżej interpretowane z normy o charakterze ogólnym (przynających uprawnienie do ustalania reguł współzawodnictwa sportowego), co jak już wyżej wskazano nie jest dopuszczalne. Te rozważania prowadzą do wniosku, iż z uwagi na wyżej wskazane kwestie przedmiotowe i podmiotowe, art. 13 ust. 1 ustawy o sporcie nie może być rozumiany jako ograniczający prawo wyboru i wykonywania zawodu, określonego w art. 65 ust. 1 Konstytucji RP. Na marginesie zwrócić należy uwagę, iż powyższe rozważania nie oznaczają, iż uregulowanie zawarte w art. 13 ust. 1 ustawy o sporcie jest uregulowaniem martwym. Przeciwnie – przyznaje ono polskiemu związkowi sportowemu wprowadzenie reguł dotyczących współzawodnictwa sportowego – jak się wydaje przede wszystkim w organizowaniu zawodów o tytuł (...) oraz o (...), w tym niewątpliwie takich jak podział drużyn na określone klasy rozgrywkowe, zasad punktowania poszczególnych osiągnięć, czy odpowiedzialności dyscyplinarnej za zachowania niezgodne z zasadami wykonywania danego rodzaju dyscypliny sportowej. Jak już jednak wskazano, polski związek sportowy poprzez ustalenie zasad współzawodnictwa sportowego nie może naruszać uregulowań konstytucyjnych, a przede wszystkim prawa do wyboru i wykonywania zawodu.

W takiej sytuacji wykładni należało poddać również treść art. 41 ust. 3 ustawy o sporcie. Uregulowanie to zostało zmodyfikowane w związku z wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r. o zmianie ustaw regulujących wykonywanie niektórych zawodów (Dz. U. poz. 829) – tzw. ustawy deregulacyjnej. Nowelizacja ta w sposób niewątpliwy i oczywisty zliberalizowała zasady wykonywania zawodu trenera m. in. uchylając uregulowania

dotyczące klas trenerskich. Prawodawca zdecydował się pozostawić jednak zasadę – obecnie skodyfikowaną w art. 41 ust. 1 ustawy (a poprzednio art. 41 ust. 7), zgodnie z którą zorganizowane zajęcia w zakresie sportu w klubie sportowym uczestniczącym we współzawodnictwie organizowanym przez polski związek sportowy może prowadzić wyłącznie trener lub instruktor w rozumieniu ustawy. Zgodnie jednak z ust. 3 tego artykułu trenerem lub instruktorem sportu w sportach, w których działają polskie związki sportowe, może być osoba, która: 1) ukończyła 18 lat; 2) posiada co najmniej wykształcenie średnie lub średnie branżowe; 3) posiada wiedzę, doświadczenie i umiejętności niezbędne do wykonywania zadań trenera lub instruktora sportu; 4) nie była skazana prawomocnym wyrokiem za umyślne przestępstwo, o którym mowa w art. 46 - 50, lub określone w rozdziale XIX, XXIII, z wyjątkiem art. 192 i art. 193, rozdziale XXV i XXVI ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (Dz. U. z 2016 r. poz. 1137, z późn. zm.). Skoro ustawodawca zrezygnował ze zróżnicowania trenerów z uwagi na posiadaną klasę, należało uznać, iż uprawnionym do prowadzenia zajęć, o których mowa w art. 41 ust. 1 ustawy o sporcie jest w szczególności każdy trener w rozumieniu art. 41 ust. 3 ustawy, a zatem osoba, która spełnia wskazane w tym uregulowaniu wymagania. Co więcej prawodawca nie ograniczył w żadnym zakresie możliwości prowadzenia zajęć trenerom, a zatem nie uzależnił możliwości prowadzenia określonych zajęć (np. treningowych w drużynie występującej w najwyższej klasie rozgrywkowej we współzawodnictwie sportowym organizowanym przez polski związek sportowy) od posiadania jakichkolwiek dodatkowych kwalifikacji. Tym samym uznać należało, iż każdy trener w rozumieniu art. 41 ust. 3 ustawy o sporcie jest uprawniony do wykonywania zajęć, o których mowa w art. 41 ust. 1 ustawy, a jak już wcześniej wskazano brak jest możliwości przyjęcia, iż polski związek sportowy, nawet w ramach organizowanego przez siebie współzawodnictwa sportowego, jest jakkolwiek umocowany do ograniczania tych uprawnień.

Zwrócić także należy uwagę, iż z rezygnacji prawodawcy z klasyfikowania trenerów (poprzez przyznawanie określonych klas), co nastąpiło w związku z wejściem w życie wyżej wskazanej ustawy deregulacyjnej, nie sposób domniemywać, iż możliwość wprowadzania tego rodzaju ograniczeń została przekazana do kompetencji polskiego związku sportowego. Jak już wskazano, ani polski związek sportowy nie jest organem uprawnionym do wprowadzania tego rodzaju powszechnie obowiązujących ograniczeń, ani też nie sposób jego aktów (niezależnie od tego jaką formę przyjmą – uchwały, zarządzenia, czy inną) utożsamiać z ustawą, o której mowa w art. 65 ust. 1 Konstytucji RP. Wreszcie tego rodzaju wnioskowanie byłoby o tyle wątpliwe, iż brak tu jest jakiegokolwiek sygnału od prawodawcy, z którego wynikałoby, iż jego intencją było przyznanie takich kompetencji polskim związkom sportowym. Sugestię zawartą w uzasadnieniu projektu ustawy deregulacyjnej należało tu uznać za zdecydowanie niewystarczającą.

Zwrócić należy uwagę na pewną wątpliwość, jaka może się pojawić w związku ze stosowaniem art. 41 ust. 3 pkt 3 ustawy o sporcie. Oto prawodawca wprowadzając tam warunek posiadania wiedzy, doświadczenia i umiejętności niezbędnych do wykonywania zadań trenera, nie określił trybu, w jakim posiadania tej wiedzy, doświadczenia i umiejętności jest weryfikowane. Kwestia ta jednak o tyle nie miała znaczenia w realiach faktycznych sprawy niniejszej, iż z jednej strony powód od szeregu lat prowadzi z powodzeniem drużyny (...) na różnych szczeblach rozgrywkowych, zaś z drugiej, iż pozwany posiadania przez powoda kwalifikacji, o których mowa w art. 41 ust. 3 pkt 3 ustawy o sporcie w toku niniejszego postępowania nie kwestionował.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, iż polski związek sportowy nie jest uprawniony do wprowadzania takich zasad organizacji współzawodnictwa sportowego, które jakkolwiek ograniczałyby osoby posiadające uprawnienia trenera w rozumieniu art. 41 ust. 3 ustawy o sporcie w wykonywaniu zawodu trenera, w szczególności poprzez uzależnienie możliwości prowadzenia drużyn w wyższych klasach rozgrywkowych od spełnienia dodatkowych, nieznanych ustawie, warunków. Nie oznacza to jednak, iż polski związek sportowy nie może wprowadzać w organizowanym przez siebie współzawodnictwie sportowym kwalifikacji trenerów, czy też instruktorów. Takie kwalifikowanie trenerów np. poprzez przyznawanie im określonych klas nie może jednak wpływać na zakres zatrudnienia takiego trenera. Będzie to sygnał dla klubów sportowych, iż określona osoba posiada dodatkowe kwalifikacje i umiejętności sprawdzone i potwierdzone przez polski związek sportowy, co być może ułatwi będzie takim trenerom znalezienie zatrudnienia. Decyzja w tym zakresie należeć jednak będzie do konkretnych klubów sportowych.

Nie uszło przy tym uwadze Sądu Apelacyjnego, iż powód występując z roszczeniem wnosił o ustalenie prawa do wykonywania zawodu. Zasadnie Sąd Okręgowy zbadał roszczenie powoda na płaszczyźnie wyznaczonej przez art. 189 k. p. c. i uznał, iż ma on interes prawny w dochodzeniu takiego ustalenia. Mając na uwadze, iż powód wykonuje od lat zawód trenera drużyn (...), zaś określenie zasad współzawodnictwa w tej dyscyplinie powierzone zostało Związkowi (...) w Polsce, przy czym pozwany Związek kwestionuje uprawnienia powoda do prowadzenia drużyn w najwyższej klasie rozgrywkowej (żeńskie i męskie), niewątpliwie ma on interes prawny w ustaleniu. Kwestia ta rzutuje na możliwość realizacji przez K. K. (1) przyznanych mu konstytucyjnie uprawnień. Z drugiej strony brak jest po stronie powoda innych, aniżeli wystąpienie z niniejszym powództwem, środków działania.

Zwrócić także należało uwagę, iż w toku niniejszego postępowania pozwany odwoływał się do Konwencji (...) w sprawie wzajemnej nostryfikacji standardów i certyfikatów na polu edukacji trenerów (...) w Europie. Postanowienia tej Konwencji nie zmieniają jednak powyższych rozważań Sądu Apelacyjnego. Z jednej strony zwrócić należało uwagę, iż Konwencja ta nie ma charakteru powszechnie obowiązującego – nie jest umową międzynarodową, która została ratyfikowana przez Rzeczpospolitą Polskę. Tym samym nie może ona jakkolwiek oddziaływać na uregulowania obowiązujące w prawie krajowym. Z drugiej zaś, iż jak należy wnioskować jest to akt wprowadzony przez europejski związek sportowy, wiążący krajowe związki sportowe, ale w sposób, który możliwy jest do pogodzenia z systemem prawnym, w którym dany związek sportowy funkcjonuje. Jak już wskazano polski związek sportowy może w sposób dodatkowy akredytować trenerów przyznając im określone klasy trenerskie, nie może jednak uzależniać możliwości prowadzenia drużyn w określonej klasie rozgrywkowej od posiadania odpowiedniej klasy trenerskiej. Drużynę, choćby w najwyższej klasie rozgrywkowej, prowadzić może każda osoba, która posiada uprawnienia określone w art. 41 ust. 3 ustawy o sporcie. Wnioskować jedynie należy, iż trener, który nie posiada takiej certyfikacji może mieć pewne problemy w wykonywaniu zawodu w ramach rozgrywek organizowanych w innych krajach, zrzeszonych w (...). Okoliczność ta nie uzasadnia jednak umożliwienia Związkowi (...) w Polsce nakładania jakichkolwiek ograniczeń w wykonywaniu zawodu trenera.

Powyższe rozważania prowadzą do wniosku, iż również drugi z postawionych w apelacji powoda zarzutów okazał się być zasadny.

Uznając roszczenie powoda za usprawiedliwione w zasadzie, Sąd Apelacyjny nie znalazł jednak podstaw do uwzględnienia tego roszczenia w całości. Zwrócić należy uwagę, iż powód ostatecznie domagał się ustalenia prawa do wykonywania zawodu trenera w pełnym zakresie tj i jako trenera głównego, i jako trenera prowadzącego zespół z ławki podczas zawodów ligowych jako pierwszy trener. W tym zakresie za wystarczające i w sposób należyty chroniące interesy powoda należało uznać uwzględnienie roszczenia co do ustalenia prawa do wykonywania zawodu trenera w pełnym zakresie. Uszczegółowienie postulowane w żądaniu winno być uznane tu za zbędne. W tym zakresie zatem powództwo zostało zasadnie oddalone przez Sąd Okręgowy. Konsekwencją tego spostrzeżenia było oddalenie apelacji powoda w tym zakresie.

W takiej sytuacji zmianie podlegało również rozstrzygnięcie o kosztach zawarte w wyroku Sądu Okręgowego. Mając na uwadze, iż powód uległ tylko nieznacznej części żądania, zgodnie z art. 100 k. p. c. kosztami postępowania pierwszoinstancyjnego powinien zostać obciążony pozwany. Na koszty te złożyły się opłata od pozwu (600 zł) oraz koszty zastępstwa procesowego określone zgodnie z § 11 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t. jedn. Dz. U. z 2013 r., poz. 490) w zw. z § 5 tego rozporządzenia – w brzmieniu obowiązującym w dacie wytoczenia powództwa (180 zł). Dodatkowo na koszty postępowania pierwszoinstancyjnego złożyły się koszty opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (17 zł). Konsekwencją obciążenia pozwanego całością kosztów postępowania było również obciążenie go nieuiszczonymi kosztami sądowymi (w zakresie kosztów stawienia świadka) w kwocie 668,64 zł – zgodnie z art. 113 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

Z tych przyczyn Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok częściowo i orzekł co do istoty sprawy – zgodnie z art. 386 § 1 k. p. c. W pozostałym zakresie oddalając apelację powoda jako niezasadną – stosownie do art. 385 k. p. c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzeczono na podstawie art. 100 k. p. c. w zw. z art. 391 § 1 tego Kodeksu. Ponownie uznając, iż powód uległ jedynie w nieznacznym zakresie, obowiązkiem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego obciążono pozwanego w całości. Na koszty te złożyły się koszty opłaty od apelacji (600 zł) oraz zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym ustalone w oparciu o § 9 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t. jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 265 ze zm.) dla strony reprezentowanej w obu instancjach przez tego samego pełnomocnika.

Z tych przyczyn orzeczono jak w sentencji.